

Tammikuu 2021

Esitys rahoituksen jakamiseksi oppivelvollisille suunnatulle koulutukselle (HE 173/2020 vp, Vapaan sivistystyön laki §7a) kansanopistoissa

Oppivelvollisille suunnatun koulutuksen rahoitettavan suoritemäärän on lähtökohtaisesti tarkoitus perustua edellisen kokonaisen vuoden opiskelijaviikkototeumaan. Koulutus on kuitenkin uusi ja käynnistyy syyslukukauden alussa, joten kokonaisen vuoden suoritustietoja voidaan käyttää vasta vuonna 2024, jolloin rahoituksen perusteena olisivat vuoden 2022 suoritustiedot. Vuosina 2021 – 2023 sovellettaisiin siirtymävaihekäytäntöä seuraavasti:

Vuosi 2021

Opetushallitus kerää 2021 syyskuun tiedonkeruussa (20.9.) tiedon siitä kuinka monta opiskelijaa opiskelee kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksessa. Oppilaitoksilla pitäisi tuolloin olla koulutus käynnissä ja koulutuksesta on säädetty, että se on vähintään 34 opiskelijaviikkoa. Eli kun koulutus periaatteessa on kaikille saman pituinen, jokaiselta syyskuussa kirjoilla olevasta opiskelijasta kansanopistolle maksettaisiin 17 opiskelijaviikon korotetun valtionosuuden rahoitus. Korotuksella muutetaan valtionosuus % siten, että sitä korotetaan 57%:sta 100%:iin. Lehtimäen opistolle on myönnetty korkeampi 80 %:in valtionosuus kaikelle koulutukselle, joten heidän kohdallaan korotus nostaa valtionosuuden 80%:sta 100%:iin. Mikäli koulutusvolyyymi on talousarvion määrärahaa suurempi, rahoitettavien oppivelvollisuuskoulutuksen opiskelijaviikkojen määrää suhteutetaan tasaisesti kaikkien osalta saman suuruisella kertoimella alaspäin, kunnes oppivelvollisuuskoulutuksen budjettimäärärahan taso saavutetaan.

Syyskuussa saadun tiedon perusteella tehdään OKM:ssä suoritepäätös ja rahoitus tulisi maksatukseen marraskuussa ja joulukuussa. Käytännössä puolet rahoituksesta maksetaan marraskuussa ja toinen puolisko joulukuussa.

Todettu menettelytapa merkitsee sitä, että järjestelmä ei vuoden 2021 rahoituksessa tunnista niitä opiskelijoita, jotka keskeyttävät tai tulevat uutena mukaan em. 20.9 laskentapäivän jälkeen, mutta näitä on todennäköisesti vain muutamia. Kaikesta syyslukukauden aikana toteutuneesta koulutuksesta kerätään kuitenkin seuraavan kevään kustannustiedonkeruussa toteutuneet opiskelijaviikot ja niistä muun muassa oppivelvollisten koulutukseen osallistuneiden opiskelijaviikot sekä internaattiviihokot. Kerätty tieto vaikuttaa tulevana vuosina rahoitusjärjestelmän kautta oppilaitoksen yksikköhinnan muodostumiseen ja rahoituksen perusteena oleviin opiskelijaviikkomääriin.

Aikataulu on tiukka, eli käytännössä näin: Lokakuun 1. viikolla opiskelijamäärät on kysytty ja tehdään laskenta, 2. viikolla suoritepäätös ja suoritemäärät laitetaan VOS-järjestelmään ja noin 25.10. onkin jo marraskuun maksujen käynnistys.

Vuodet 2022 -2023

Vuoden 2022 rahoituksen osalta marraskuussa 2021 tehtävään yksikköhinta- ja suoritepäätökseen kansanopistoille laskettaisiin korotus vuoden 2021 syyskuun tiedonkeruun opiskelijamäärien mukaan. Jokaisen oppilaitoksen oppivelvollisuuden piirissä olevan koulutuksen opiskelijamäärä kerrottaisiin 34 opiskelijaviikolla, josta muodostuu rahoituspäätökseen tuleva valtionosuuden korotus (43 tai 20 %).

Koska kyseessä on uusi koulutus, on odotettavissa, että volyymit ja järjestäjätahot vaihtelevat lukuvuosien välillä. Siitä johtuen vuoden 2022 rahoitus tarkistettaisiin vuoden 2022 syyskuun 20. päivän opiskelijamäärätietojen mukaiseksi, joiden osalta rahoituksen perusteena käytetään 17 opiskelijaviikkoa per opiskelija (kevään 2022 osalta jää voimaan edellisen syksyn opiskelijamäärä x 17 opiskelijaviikkoa). Uusi vuoden 2022 rahoitusta koskeva päätös tehtäisiin lokakuussa 2022 ja rahoituserät tarkistettaisiin uuden päätöksen mukaisiksi marraskuussa 2022.

Mikäli oppilaitosten yhteenlaskettu rahoitus ylittää vuoden 2022 talousarvion enimmäismäärärahan, rahoitettavien opiskelijaviikkojen määrä suhteutetaan sekä vuoden 2021 marraskuun päätöksen, että lokakuussa 2022 tehtävän tarkistuksen yhteydessä tasaisesti kertoimella alaspäin, kunnes saavutetaan enimmäismäärärahan taso. Mikäli vuoden 2021 marraskuussa on jo jouduttu suhteuttamaan, lokakuun 2022 tarkistuksessa tämän vaikutus poistetaan ennen kuin kaikille koulutusta järjestäneille tehdään koko vuotta koskeva yhdellä ja samalla kertoimella tehtävä suhteutus. Näin varmistetaan, että suhteutus vaikuttaa vuoden aikana sekä keväällä että syksyllä toteutettuun koulutukseen samalla tavalla.

Vuonna 2023 toimittaisiin vastaavasti kuin vuonna 2022, käyttäen opiskelijamääräperusteena syyskuun 2022 opiskelijamäärää ja tarkistuksessa syyskuun 2023 opiskelijamäärää.

Näin toimien oppilaitoksille saataisiin oikea rahoituksen taso kuluvan vuoden aikana ja myös uutena tämän koulutuksen järjestämisen aloittavat saisivat rahoitusta muutaman kuukauden viiveellä elokuussa toteutuneen koulutuksen alkamisen jälkeen. Monet kansanopistot ovat pieniä toimijoita, jonka vuoksi rahoitus olisi saatava käyntiin mahdollisimman nopeasti koulutuksen aloittamisen jälkeen, jotta rahoituskäytänteistä siirtymäkaudella ei koituisi oppilaitoksille ongelmia.

Vuosi 2024

Siirrytään normaalitilaan, eli valtionosuuden korotus perustuu edellisen kokonaisen vuoden tähän koulutukseen ilmoitettuun suoritemäärään. Mikäli koulutusvolyymi ylittää tason mihin budjettimääräraha riittää, rahoitettavien opiskelijaviikkojen taso suhteutetaan tasaisesti kertoimella budjettimäärärahan tasoon.